

**Quickscan natuur oeverherstel
Gaasperzoom, Amsterdam**

COLOFON

Quickscan natuur oeverherstel Gaasperzoom, Amsterdam

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Houttuinlaan 4 3447 GM Woerden T +31 348 507 110 E advieswoerden@idverde.nl
Oprachtgever	Gemeente Amsterdam t.a.v. 5.1, 2, e Postbus 12693 1100 AR Amsterdam
Projectnummer	726230102
Status	Concept
VERSIE	0.1
DATUM	06-02-2024

Copyright 2024 *idverde*. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *idverde*. *idverde* is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van *idverde* Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart *idverde* Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. *idverde* Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. *idverde* Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Leeswijzer	7
2 BESCHRIJVING PLANGEBIED EN VOORGENOMEN INGREEP	8
2.1 Beschrijving plangebied	8
2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
3 TOETSING GEBIEDSBESCHERMING	9
3.1 Gebiedsbescherming volgens Ow	9
3.1.1. Natura 2000	9
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	9
3.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam	10
3.4 Houtopstanden	11
3.5 Conclusie gebiedsbescherming	11
4 RESULTATEN SOORTBESCHERMING	12
4.1 Werkwijze	12
4.2 (Potentiële) natuurwaarden per soortgroep	12
4.2.1 Vaatplanten	12
4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	12
4.2.3 Vleermuizen	13
4.2.4 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	14
4.2.5 Overige broedvogels	15
4.2.6 Vissen	15
4.2.7 Amfibieën en reptielen	15
4.2.8 Ongewervelden	15
4.2.9 Specifieke zorgplicht	16
4.2.10 Invasieve exoten	16
4.3 (Potentiële) natuurrisico's	17
5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	18
5.2 Soortenbescherming	18
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	18
5.2.2 Vleermuizen	19
5.2.3 Vogels	19
5.2.4 Vissen	19
5.2.5 Amfibieën en reptielen	19
6 DOELSOORTEN	21
6.1 Kansen voor doelsoorten	21
6.1.1 Wilde bijen	21
6.1.2 Ringslang	21
6.1.3 Grondgebonden zoogdieren	22
6.1.4 Vleermuizen	22
7 CONCLUSIE	23
7.1 Gebiedsbescherming	23
7.2 Soortbescherming	23
7.3 Projectgerichte kansen	24
8 LITERATUURLIJST	25

BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED	26
BIJLAGE 2: BELEIDSUITGANGSPUNTEN	30
BIJLAGE 3: WERKWIJZE	31

Samenvatting

Soortbescherming

In onderstaande tabel zijn de soortgroepen weergegeven waarvoor op basis van de Quickscan natuur is bepaald dat ze mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen. Beknopt zijn de conclusie en eventueel benodigde vervolgstappen beschreven. Beschermden soorten die niet in onderstaande tabel zijn opgenomen zijn op basis van de quickscan uitgesloten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Met in achtneming van een goedgekeurde gedragscode van Stadswerk, de Amsterdamse gedragscode flora & fauna (gemeente Amsterdam, 2022) en de hieronder opgenomen maatregelen (zie onderstaande tabel), kunnen de werkzaamheden in overeenstemming met de Omgevingswet plaatsvinden.

Overzichtstabel met verschillende conclusies en mitigerende maatregelen per soortgroep.

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Vervolgonderzoek noodzakelijk	Vergunning nodig	Voorzorgsmaatregelen en mitigerende maatregelen
Noordse woelmuis	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden aan oevers van eilandjes niet uitvoeren in de periode april t/m september. • Snoei- en kapwerkzaamheden op eilandjes enkel uitvoeren in oktober. • Indien dit niet mogelijk is, moet nader onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van de noordse woelmuis.
Kleine marterachtigen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij grond geroerd wordt niet uitvoeren tussen maart en augustus.
Waterspitsmuis	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij grond geroerd wordt niet uitvoeren tussen april en september.
Vleermuizen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • In de actieve periode werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij zware machines worden gebruikt uitvoeren buiten het broedseizoen (februari – augustus).
Broedvogels	Mogelijk	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werk starten voorafgaand aan het broedseizoen.
Vissen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Om doding te voorkomen dient eerst voor verstoring te worden gezorgd, bijvoorbeeld door met de bak van een kraan in het water heen en weer te bewegen. • Afgegraven grond van onder de waterlijn wordt telkens geïnspecteerd en eventueel aanwezige dieren moeten worden teruggebracht in het water. • Werkzaamheden in het water mogen niet worden uitgevoerd bij ijsgang.
Ringslang	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Rustig in één richting werken. • Takkenstapels en hopen organisch materiaal niet verwijderen.
Algemene zorgplicht	Mogelijk	Nee	Nee	<p>Voldoen aan de zorgplicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van een ecologisch werkprotocol. • Bij start van werkzaamheden voorzichtig en in een richting werken • Bij het aantreffen van een exemplaar deze de gelegenheid te geven om te vluchten.

Gebiedsbescherming

Door de voorgenomen ontwikkeling binnen het plangebied treden geen directe negatieve effecten op met betrekking tot de gebiedsbescherming in het kader van de Omgevingswet. Echter kunnen wel negatieve effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie in nabijgelegen Natura-2000 gebieden. Hiervoor dient een Aeries-berekening uitgevoerd te worden. Op overige beschermde gebieden binnen regionaal natuurbeleid treden door de voorgenomen werkzaamheden geen negatieve effecten op.

Projectgerichte kansen

Om (potentieel) aanwezige soortgroepen in het plangebied meer kans te geven zich te ontwikkelen, worden onderstaande aanvullende maatregelen aanbevolen.

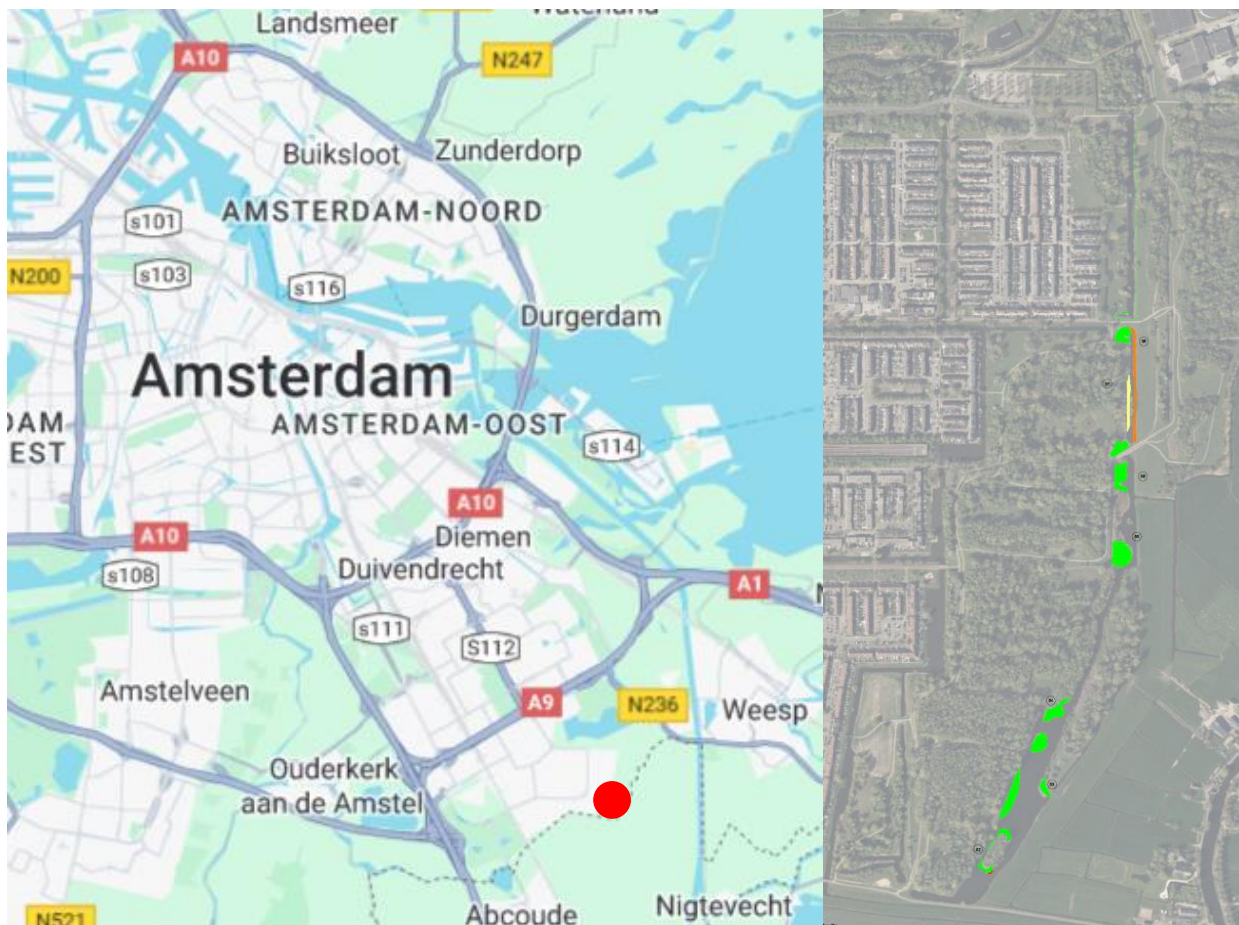
- **Wilde bijen:** Realiseren van nestgelegenheid door stukken grond kaal te houden en insectenhôtels te plaatsen en vergroten van het voedselaanbod door een verscheidenheid aan inheemse, wisselend bloeiende planten toe te voegen.
- **Ringslang:** Aanleggen van broeihopen.
- **Grondgebonden zoogdieren:** Verbeteren van het leefgebied door het realiseren van beschutting en door eilandjes meer in te richten voor de noordse woelmuis.
- **Vleermuizen:** Realiseren van verblijfplaatsen door nestkasten te plaatsen en vergroten van het voedselaanbod (insecten) door het aantal bloeiende planten te vergroten en door takken en bladeren te laten liggen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Amsterdam is voornemens om natuurvriendelijke oevers langs het Gaasperzoompark te herstellen (figuur 1.1). Hierbij zullen op een aantal plekken lichte grondwerkzaamheden worden verricht. Daarnaast bestaan de werkzaamheden uit het snoeien van vegetatie en het rooien van opslag van wilgen.

In het kader van de Omgevingswet moet bij dergelijke ontwikkelingen rekening worden gehouden met beschermde flora, fauna en natuurgebieden. Een quickscan natuur is nodig om te onderzoeken welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn in en rondom het plangebied en of de voorgenomen werkzaamheden mogelijk negatieve effecten hebben op de aanwezige soorten en natuurgebieden. idverde Advies is gevraagd in de quickscan te voorzien.

Figuur 1.1 Links: Ligging van het plangebied (rode stip) o.v. de rest van Amsterdam (bron: Google Maps). Rechts: Overzicht van projectgebied Gaasperzoom (Groen: aan te pakken oevers. Geel: wordt waarschijnlijk niet opgepakt i.v.m. aanwezige soorten. Oranje: wordt waarschijnlijk niet opgepakt, wordt besproken).

1.2 Leeswijzer

Dit rapport is opgesteld aan de hand van het 'Format quickscan natuur', als onderdeel van de formats natuurproducten planvorming en engineering van de gemeente Amsterdam (versie 24 februari 2020). Hoofdstuk 1 betreft de inleiding en aanleiding van het project. In hoofdstuk 2 worden het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt gebiedsbescherming behandeld, met o.a. de potentiële effecten van de ontwikkeling op Natura2000 gebieden, Natuurnetwerk Nederland, en de Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur van de gemeente. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek besproken. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de bevindingen van het onderzoek getoetst aan het onderdeel natuur van de omgevingswet. In hoofdstuk 6 wordt aanvullend ingegaan op het voorkomen en kansen voor de gestelde doelsoorten. In hoofdstuk 7 worden de conclusies en het advies weergegeven. De geraadpleegde literatuur is beschreven in hoofdstuk 8. In de bijlagen zijn impressiefoto's van het plangebied te vinden en daarnaast de beleidsuitgangspunten waarop deze rapportage is gebaseerd en de werkwijze voor deze quickscan.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

In dit hoofdstuk is de ligging van het plangebied weergegeven, is het algemene biotoop van het plangebied beschreven, en zijn de geplande werkzaamheden nader toegelicht.

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied (figuur 2.1) is gelegen in stadsdeel Zuidoost van Amsterdam, als afscheiding van het Gaasperzoompark. Het plangebied grenst aan de westzijde aan dit park en aan de oostzijde aan agrarisch gebied. Het plangebied is een brede watergang met oevers die deels begroeid zijn met riet en deels met gras. Op verschillende plekken zijn eilandjes aangelegd welke begroeid zijn met rietvegetatie en wilgen. Het plangebied vormt de grens tussen het stedelijke gebied van Amsterdam en het meer landelijke gebied in de provincie Utrecht.

Het Gaasperzoompark is ingericht met verharde en half verharde paden waarop gerecreëerd wordt. Tussen de paden liggen percelen met opgaande vegetatie bestaande uit schietwilg, populier en zwarte els in de boomlaag en gewone vlier, boswilg en braam in de struiklaag. Op verschillende plekken in het plangebied zijn open plekken gecreëerd waar poelen zijn aangebracht. Daarnaast zijn er veel sloten aanwezig. Het hele plangebied heeft een nat karakter. Langs de paden zijn brede bermen met lage begroeiing van kruidenrijke vegetatie. In het plangebied loopt een kudde runderen die zorgen voor begrazing.

Het agrarische gebied ten oosten van het plangebied is ingericht voor veeteelt met langere strokenverkaveling en veel sloten. De boerderijen liggen langs het riviertje Gein op ongeveer 300 meter ten oosten van het plangebied.

Figuur 2.1 impressie van het plangebied.

Zie bijlage 1 voor een uitgebreide foto-impressie.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De oevers in het plangebied zijn natuurvriendelijk ingericht, met name voor wilde bijen en vleermuizen. Om ervoor te zorgen dat het gebied geschikt blijft voor de doelsoorten is op plekken herstelwerk nodig (figuur 1.1, rechts). Op deze plaatsen zal grondwerk plaatsvinden. Daarnaast bestaan de werkzaamheden hier uit cultuurtechnisch werk zoals snoeien, kappen en herplanten in het kader van herstel van de natuurvriendelijke oevers.

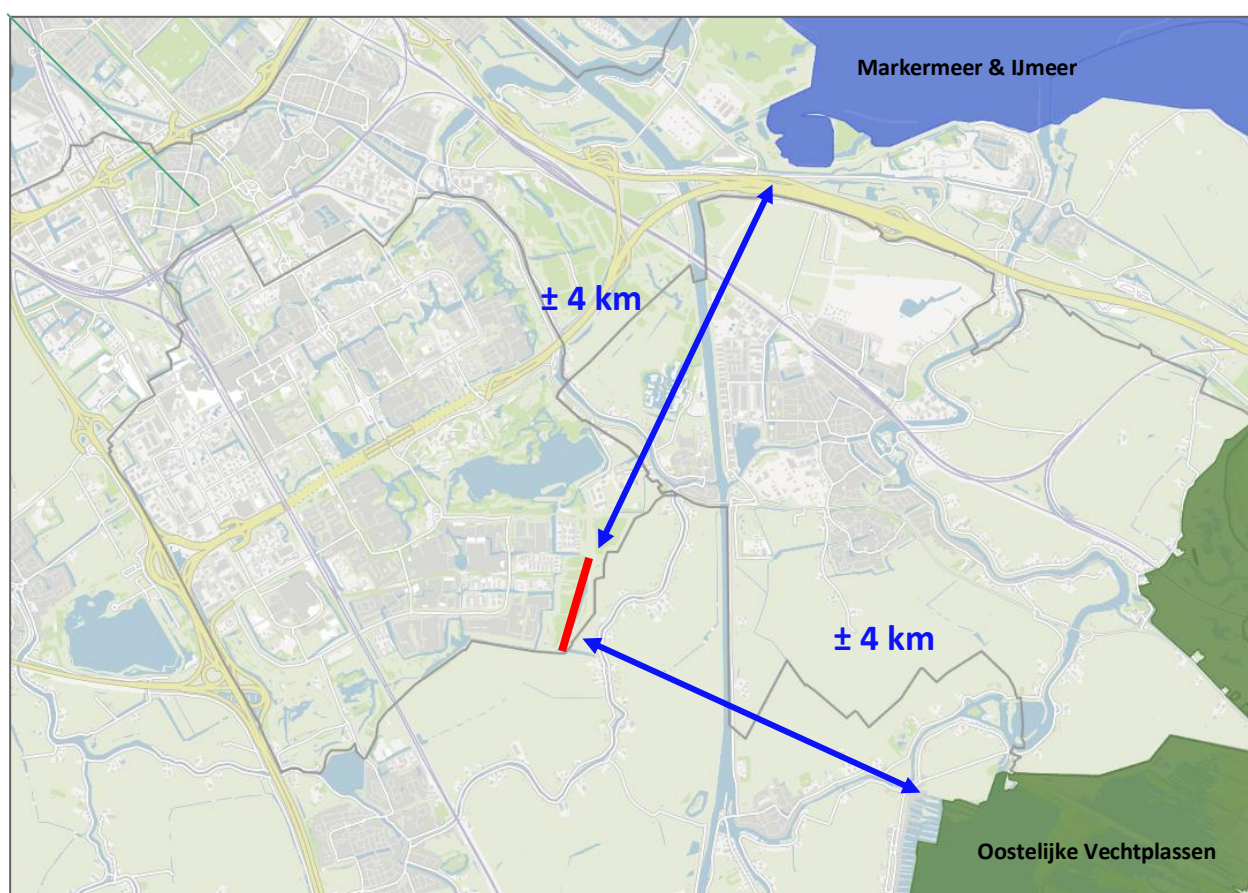
3 Toetsing gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk worden gegevens over beschermde gebieden en houtopstanden die verkregen zijn via bronnenonderzoek getoetst aan de kaders van de Omgevingswet en provinciaal en regionaal natuurbeleid omtrent gebiedsbescherming.

3.1 Gebiedsbescherming volgens Ow

3.1.1. Natura 2000

De Natura 2000-gebieden die op de kortste afstand van het plangebied liggen zijn Markermeer & IJmeer (± 4 km) en Oostelijke Vechtplassen (± 4 km) (afbeelding 3.1). Door de grote afstand en de tussenliggende bebouwing zijn de meeste type effecten van de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden uitgesloten. Stikstofdepositie kan echter op grote afstand optreden. Indien tijdens de werkzaamheden langdurig en met zware machines gewerkt wordt, is een negatief effect door uitstoot van stikstof niet geheel uit te sluiten. Hiervoor dient een Aerius-berekening uitgevoerd te worden.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (rode stip) t.o.v. de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen) (bron: www.maps.amsterdam.nl).

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (Afbeelding 3.2: groen gearceerde gebieden). Dit gebied heeft als beheertype N16.04 vochtig bos met productie, dit beheertype komt overeen met het natuurbeeld in het Gaasperzoompark zoals beschreven in paragraaf 2.1. De voorgenomen werkzaamheden vinden niet plaats in het park, waardoor negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het gebied uitgesloten zijn. De waterweg in het plangebied heeft een functie als natuurverbinding binnen het natuurnetwerk. De werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van herstel en onderhoud van deze functie waardoor negatieve effecten op de functie van natuurverbinding eveneens zijn uitgesloten.

Figuur 3.2 Locatie van het NNN in het groen aangegeven, geel is de natuurverbinding, het plangebied is rood gearceerd (bron: natuurbeheerplan provincie Noord-holland, 2024).

3.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

Met de Hoofdgroenstructuur beschermt en versterkt de gemeente Amsterdam de belangrijke groengebieden in de stad (Beleidskader Hoofdgroenstructuur, 2022). De Hoofdgroenstructuur bevat de minimale hoeveelheid stedelijk groen en bijhorende waterstructuren die gemeente Amsterdam wil borgen. Onder de Hoofdgroenstructuur valt groen met een wijk-overstijgende functie, zoals grotere stadsparken, stadsplantsoenen en verbindingen. Daarnaast kan een groengebied deel uitmaken van de Hoofdgroenstructuur omdat deze bijdraagt aan een specifieke waarde, zoals klimaatbestendigheid of gezondheid. Ook valt groen dat op een andere wijze bijzonder of zeldzaam is in de Hoofdgroenstructuur, zoals kleinere groengebiedjes in het centrum.

Het plangebied valt binnen de Hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam, binnen Gein, groentype ruigtegebied en struinnatuur (Afbeelding 3.3). De werkzaamheden zijn echter niet in conflict met de Hoofdgroenstructuur, aangezien het groene karakter van het gebied niet wordt aangetast maar juist wordt verbeterd.

Figuur 3.3 locatie van de hoofdgroenstructuur van de gemeente amsterdam. rood gearceerd is het plangebied weergeven. (bron: www.maps.amsterdam.nl)

3.4 Houtopstanden

Binnen het plangebied is enkel een aantal losse bomen aanwezig. Wegens de ligging binnen de bebouwde kom is hier geen sprake van beschermde houtopstanden binnen de Omgevingswet.

3.5 Conclusie gebiedsbescherming

Op voorhand is niet uit te sluiten dat door de voorgenomen ontwikkeling binnen het plangebied negatieve effecten optreden door stikstofdepositie in nabijgelegen Natura-2000 gebieden. Om dit te toetsen dient een Aerius-berekening uitgevoerd te worden.

Overige negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van zowel de omgevingswet als het provinciaal en regionaal natuurbeleid kunnen worden uitgesloten.

4 Resultaten soortbescherming

De basis voor de toetsing wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden. Onderstaand zijn per soortgroep de resultaten van het bronnen- en veldonderzoek beschreven.

4.1 Werkwijze

Het veldbezoek is op 13-12-2023 uitgevoerd door een ecooloog van *idverde Advies*. De weersomstandigheden waren op dat moment bewolkt, 9 °C en 1 Bft. (ZO). De bevindingen van het bronnenonderzoek zijn in het veld getoetst en waar nodig aangevuld. Een uitgebreide beschrijving van de werkwijze is opgenomen in bijlage 3.

Omdat de NDFF beperkte resultaten oplevert voor dit plangebied is in de bronnenstudie ook op basis van verspreidingsatlassen in inschatting gemaakt van de mogelijk voorkomende soorten.

4.2 (Potentiële) natuurwaarden per soortgroep

4.2.1 Vaatplanten

Bronnenstudie

In de NDFF-database zijn geen meldingen bekend van beschermde vaatplanten binnen een straal van 1 km rondom het plangebied.

Aanvullende op de wettelijk beschermde soorten heeft de gemeente Amsterdam een lijst opgesteld met zogenaamde Amsterdamse beleidsoorten (ABS en ABS+). In de NDFF-database zijn geen meldingen bekend uit de omgeving van het plangebied van soorten uit de ABS-categorie.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen wettelijk beschermde vaatplanten aangetroffen. Ook planten die beschermd zijn op basis van de gedragscode flora en fauna van de gemeente Amsterdam zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn er geen kademuren aanwezig waarop beschermde muurflora zou kunnen voorkomen. De beplanting bestaat uit algemene soorten grassen en kruiden. Aanwezigheid van beschermde vaatplanten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenstudie

In de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied 2 meldingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren. Het gaat om boommarter, wezel en hermelijn. Boommarter is waargenomen op > 200m afstand van het plangebied in het Gaasperzoompark, wezel is waargenomen op >500m afstand van het plangebied rondom Gaasperplas en hermelijn is waargenomen langs de Gein op > 500m van het plangebied. Overige waarnemingen betreffen algemeen vrijgestelde soorten: bosmuis, egel, haas, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos.

Daarnaast zijn in de regio de volgens de verspreidingsatlassen de volgende beschermde soorten te verwachten: noordse woelmuis, waterspitsmuis en otter.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen. De omgeving van het plangebied is wel zeer geschikt voor verschillende soorten beschermde grondgebonden zoogdieren. Onderstaand worden deze verder toegelicht.

Het aangrenzende Gaasperzoompark is ideaal leefgebied voor boommarter. Boommarter is een uitgesproken bosbewoner die holten in bomen gebruiken als verblijfplaats, welke in het park voldoende aanwezig zijn in bijvoorbeeld aftakelende wilgen. Dergelijke bomen zijn geen onderdeel van het plangebied, wel kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied.

De kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) gebruiken kleinschalig cultuurlandschap als leefgebied. Daarbij prefereren ze alle drie natte gebieden boven droge. Het vochtige, parkachtige karakter van het plangebied is ideaal leefgebied voor marterachtigen. Aanwezigheid van kleine marterachtigen kan dan ook niet worden uitgesloten.

De noordse woelmuis is een soort die afhankelijk is van leefgebied dat voor concurrenten te nat en niet bereikbaar is. De eilandjes in het plangebied vormen potentieel een geschikt habitat. Aanwezigheid van de noordse woelmuis kan niet op voorhand worden uitgesloten.

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust. Door de recreatiedruk in het Gaasperzoompark is dit geen ideaal leefgebied voor de otter, het voorkomen van langstreckende individuen is echter niet op voorhand uit te sluiten.

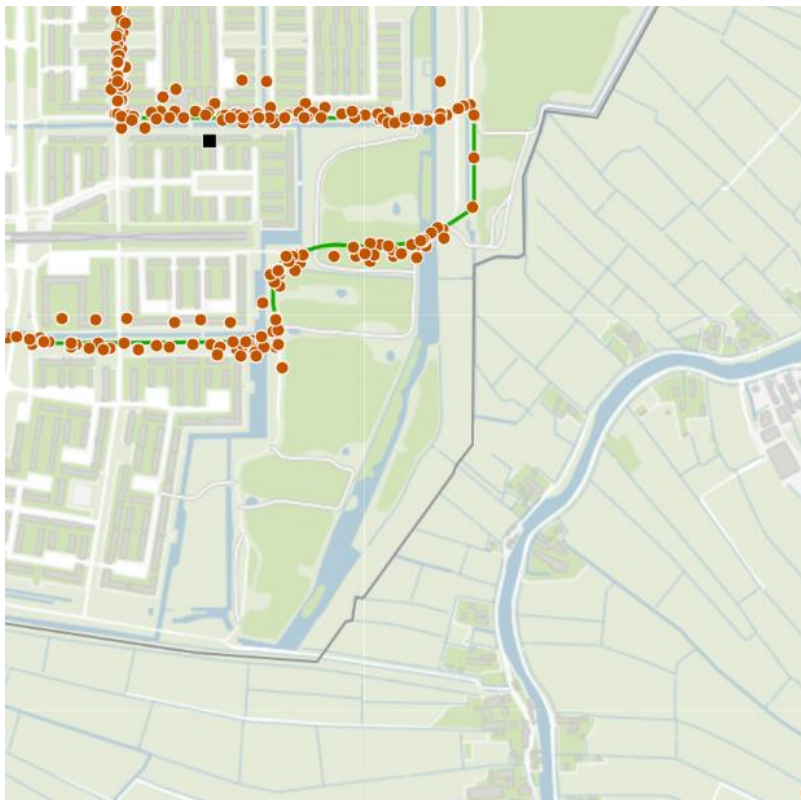
Waterspitsmuis is een zeer schuw dier dat vooral 's nachts actief is. De soort leeft in de oeverzone langs schoon, voedselrijk water welke ruig zijn begroeid. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat de oevers binnen het plangebied leefgebied vormen voor de waterspitsmuis.

In en rondom het plangebied kunnen algemene soorten voorkomen: konijn, haas, bosmuis, veldmuis, rosse woelmuis, vos, ree en egel. Het plangebied kan dienen als foerageergebied voor dergelijke soorten. Verblijfplaatsen van de veldmuis kunnen eventueel aanwezig zijn in de ruig begroeide oevers.

4.2.3 Vleermuizen

Bronnenstudie

In de NDFF zijn binnen een straal van 1 km rondom het plangebied verschillende waarnemingen bekend van vleermuizen: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Direct langs het plangebied loopt een fietstraject van de gemeente Amsterdam waar periodiek vleermuizen geteld worden (figuur 4.1). Hier zijn sinds 2019 de volgende soorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis.

Figuur 4.1 Locaties bekende vleermuiswaarnemingen. (bron: maps.amsterdam.nl)

Veldbezoek

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen kan onderscheid gemaakt worden in vaste verblijfplaatsen, vliegrouetes en foerageergebieden. Binnen het plangebied is geen bebouwing aanwezig waar gebouw bewonende vleermuizen een verblijfplaats in kunnen hebben. Bebouwing in de omgeving kan mogelijk wel functies vervullen zoals zomerverblijf, kraamverblijf en winterverblijf. Sommige vleermuissoorten verblijven in holtes in bomen of achter loszittend schors. Tijdens het veldbezoek zijn bomen met dergelijke holtes of loszittend schors binnen het plangebied niet aangetroffen, direct grenzen aan het plangebied zijn wel mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen en water- en groenstructuren als vliegroutes en foerageergebied. De watergang binnen het plangebied is zo'n lijnvormig element en vormt mogelijk een essentiële vliegroute of essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

4.2.4 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Bronnenstudie

In de NDFP zijn binnen 1 km van het plangebied verschillende soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (cat. 1 t/m 4). Het gaat om boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ooievaar en sperwer. Het betreft waarnemingen van dieren die nest-indicerend gedrag vertonen.

Daarnaast zijn binnen 1 km van het plangebied meldingen bekend van nest-indicerend gedrag van categorie 5-soorten, namelijk: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, bosuil, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai en zwarte roodstaart. De nesten van categorie 5-soorten zijn enkel jaarrond beschermd, wanneer sprake is van zwaarwegende ecologische redenen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn grenzend aan het plangebied mogelijk jaarrond beschermde nesten aangetroffen in bomen en een ooievaarsnest op een broedpaal. De nesten in de bomen rondom het plangebied zijn groot genoeg om gebruikt te worden door bijvoorbeeld buizerd of havik. De omgeving met boomrijkgebied en weidelandschap direct rondom is zeer geschikt als foerageergebied.

De broedpaal is speciaal aangelegd voor ooievaars. Ook voor deze soort vormt het agrarische gebied direct aangrenzend geschikt foerageergebied. De broedpaal ligt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig voor buizerd, havik of ooievaar of andere vogels met een jaarrond beschermd nest. De bomen zijn te klein en de vegetatie is verder te open. Er is geen bebouwing binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

Voor categorie 5 soorten zijn wel geschikte broedlocaties beschikbaar, maar er is erg veel alternatief broedgebied aanwezig binnen en direct grenzend aan het plangebied. Van zwaarwegende ecologische omstandigheden is daarom geen sprake. Soorten binnen categorie 5 worden in deze Quicksan verder behandeld als "overige broedvogels".

Figuur 4.2 Broedpaal voor een ooievaar net buiten het plangebied.

4.2.5 Overige broedvogels

Bronnenstudie

In de gegevens uit de NDFF zijn 1663 meldingen van algemene vogels bekend die afkomstig zijn uit de omgeving van het plangebied. Door de grootte van deze groep worden de soorten hier niet individueel beschreven.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende zang-, water- en bosvogels waargenomen. Het plangebied en de directe omgeving vormen geschikt broedgebied voor veel verschillende vogels. De met riet begroeide oevers kunnen nestgelegenheid bieden aan rietvogels zoals rietgors en blauwborst en voor watervogels zoals verschillende soorten eenden en ganzen. In de bomen in het Gaasperzoompark zitten veel spechtenholen waar holenbroeders een nest kunnen maken. De aanwezigheid van broedvogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is daarom aannemelijk.

4.2.6 Vissen

Bronnenstudie

In de NDFF-database zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde vissen.

Veldbezoek

Het plangebied bestaat grotendeels uit een watergang. Aanwezigheid van algemeen voorkomende vissoorten is aannemelijk.

4.2.7 Amfibieën en reptielen

Bronnenstudie

In de NDFF-database zijn binnen het plangebied verschillende meldingen gedaan van de beschermde soorten: ringslang en rugstreeppad. Overige waarnemingen betreffen algemene soorten zoals gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is gelet op het voorkomen van geschikte biotopen voor amfibieën en reptielen. Geschikt biotoop voor de ringslang (water en ruigte) is binnen het plangebied aanwezig. Broeihopen van ringslang zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar het is niet uitgesloten dat deze wel aanwezig zijn op de eilandjes.

Rugstreeppad is een slechte zwemmer die vooral gebruik maakt van ondiepe (tijdelijke) poelen als voortplantingswater. Binnen het plangebied is dit niet aanwezig. De watergang is aangesloten op omringende wateren en er komen zeer waarschijnlijk vissen in voor. Dit maakt het water ongeschikt voor de rugstreeppad. In de directe omgeving kunnen de poelen in het Gaasperzoompark wel dienen als voortplantingswater voor rugstreeppad.

Zandige stukken en open grond zijn geschikt voor winter- en zomerverblijfplaatsen van de rugstreeppad. De oevers die worden aangepakt bij de werkzaamheden bevatten deze elementen niet. Mogelijk zijn winter- en zomerverblijfplaatsen van de rugstreeppad wel in de omgeving aanwezig.

Algemeen voorkomende amfibieën zoals bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad kunnen sporadisch voorkomen binnen het plangebied tijdens migratie tussen leefgebieden. Er is geen sprake van voortplantings- of overwinteringsbiotoop.

4.2.8 Ongewervelden

Bronnenstudie

In de NDFF-database is in de omgeving van het plangebied alleen één melding bekend van de beschermde soort grote vos, op >800m van het plangebied, rondom Gaasperplas. Daarnaast zijn rondom het hele plangebied in totaal 21 waarnemingen bekend van het bruin blauwtje, een vlinder die zowel op de rode lijst staat als op de aanvullende ABS-lijst in de Amsterdamse gedragscode flora en fauna.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen. Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van geschikt leefgebied en waardplanten. Grote vos komt voor in bosrijke omgevingen, in vochtige open bossen of bosranden. Rondom het plangebied is geschikt leefgebied voor grote vos aanwezig, maar deze bevindt zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Ook voor andere beschermde ongewervelden is binnen het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig. Beschermde ongewervelden zoals vlinders of libellen stellen vaak strenge eisen aan hun leefgebied zoals aanwezigheid van specifieke waardplanten. Het voorkomen van beschermde ongewervelden is binnen het plangebied uitgesloten.

Het bruin blauwtje heeft een voorkeur voor droge, zandige en open kruidenrijke graslanden. De omgeving is een vochtig bos op klei en veenbodem. In de omgeving van het plangebied zal de soort vooral de brede berm langs de paden gebruiken als leefgebied. Hier is de vegetatie open en komen waarschijnlijk waardplanten reigersbek, ooievaarsbek of zonneroosje voor. De berm langs paden worden door de werkzaamheden niet negatief beïnvloed, maar het voorkomen van het bruin blauwtje binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan op voorhand niet worden uitgesloten.

4.2.9 Specifieke zorgplicht

De (specifieke) zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren en planten. Dit betekent dat bij het verrichten van een activiteit in de leefomgeving, de initiatiefnemer verplicht is om:

1. Alle maatregelen te nemen die *redelijkerwijs* van diegene kunnen worden gevraagd om de gevolgen van deze activiteit op deze soorten te voorkomen.
2. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen *zoveel mogelijk* te beperken of ongedaan te maken.
3. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat *redelijkerwijs* van diegene kan worden gevraagd.

Onder de Omgevingswet is het verplicht om te onderzoeken of de volgende soorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden door werkzaamheden:

- Geregeld voorkomende trekvogels (Vogelrichtlijn art. 4.2) en Bijlage 1-soorten;
- Rode Lijst-soorten;
- Habitatrichtlijn bijlage II, IV en V soorten;
- Nationaal beschermde soorten;
- Belangrijke leefgebieden/habitats.

Aanwezigheid van trekvogels, Bijlage 1 (Vrl) soorten, Bijlage II, IV en V (Hrl) soorten en nationaal beschermde soorten is meegenomen in de beoordeling in voorgaande paragrafen.

Er zijn geen belangrijke leefgebieden of habitats aanwezig in of rondom het plangebied die verloren gaan door de werkzaamheden. Het is dus niet nodig om specifieke maatregelen uit te voeren t.b.v. de specifieke zorgplicht.

In de omgeving van het plangebied is wel een aantal Rode Lijst-soorten bekend die rondom oevers van watergangen voorkomen. Het plangebied is geschikt leefgebied voor bruin blauwtje, boomgaardvuurzwam, korrelige taaiplaat, verkleurzwammetje, kranssalie en waterdrieblad.

Bruin blauwtje is meegenomen in de beoordeling in paragraaf 4.2.8, aangezien de soort aanvullend beschermd is onder de Amsterdamse gedragscode flora en fauna.

Waterdrieblad is niet tijdens het veldbezoek aangetroffen maar kan voorkomen in watergangen of op oevers binnen het plangebied. Het geschikt leefgebied verdwijnt echter niet door de werkzaamheden. Daarnaast is er voldoende alternatief leefgebied beschikbaar in de omgeving. Aanvullende maatregelen zijn daarom niet nodig.

Boomgaardvuurzwam kan mogelijk voorkomen op boomstammen in de omgeving van het plangebied. Korrelige taaiplaat en verkleurzwammetje kunnen voorkomen in de bodem. Het leefgebied verdwijnt echter niet door de werkzaamheden en er is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar in de omgeving. Aanvullende maatregelen zijn daarom niet nodig.

Wel geldt ten allen tijde voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht. Het is van belang dat iedereen bij de uitvoering van de werkzaamheden zich hiervan bewust is. Geadviseerd wordt om activiteiten die nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten (ongeacht bescherming), in redelijkheid zo veel mogelijk na te laten of maatregelen te nemen om onnodige schade aan deze soorten te voorkomen. Bij het aantreffen van diersoorten moeten deze de kans krijgen om de werkzaamheden te ontvluchten.

4.2.10 Invasieve exoten

Bronnenstudie

In de NDFF-database en de kaartviewer van Amsterdam (maps.amsterdam.nl/duizendknoop) zijn geen waarnemingen bekend van Aziatische duizendknoop of andere invasieve flora binnen het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten waargenomen. De eilandjes in het plangebied waren tijdens het veldbezoek niet bereikbaar, het is niet uit te sluiten dat hier invasieve exoten als Aziatische duizendknoop of reuzenberenklauw aanwezig zijn.

4.3 (Potentiële) natuurrisico's

Risicosoorten – Aziatische duizendknopen

Aanwezigheid van exemplaren van de Aziatische duizendknoop is niet uitgesloten. De plant verspreid zich eenvoudig uit stukken wortel. Daarom moet hier zorgvuldig mee worden omgegaan. Voor de werkzaamheden wordt grond verzet, wat met betrekking tot de Aziatische duizendknoop altijd een risico vormt. De voornaamste oorzaak van de verspreiding is dat grond vervuild is met de wortel van duizendknoop die vervolgens zeer gemakkelijk weer ontspruit op de nieuwe locatie. Wanneer de plant binnen het plangebied voorkomt, bestaat het risico dat de soort zich verder verspreid binnen en buiten het plangebied. Het is van belang dat de eventueel aanwezige Aziatische duizendknoop zorgvuldig verwijderd wordt, voordat de werkzaamheden op deze plek in het plangebied van start gaan. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door middel van volledig afgraven. De vervuilde grond wordt vervolgens naar een erkende verwerker afgevoerd.

Daarnaast is het belangrijk dat het uitvoerend personeel bekend is met de Aziatische duizendknoopsoorten, zodat deze in het veld herkend worden. Wanneer grond van buiten het gebied wordt aangevoerd dient ook gegarandeerd te kunnen worden dat deze vrij is van stukken wortel van de soorten.

Risicosoorten – Dieren

Bij een bouwplaats kan altijd overlast ontstaan door o.a. ratten, stadsduiven en meeuwen wanneer er etensresten en rommel achterblijven. Dit kan worden voorkomen door bij uitvoering van de werkzaamheden te zorgen dat de bouwlocatie schoon en opgeruimd is.

5 Toetsing aan wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten van de werkzaamheden op de soorten die aanwezig zijn of verwacht worden. Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van beschermde vaatplanten uitgesloten. Hierdoor is het optreden van negatieve effecten op deze soorten of soortgroepen niet aan de orde en worden zij onderstaand niet verder behandeld.

5.2 Soortenbescherming

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Habitatrichtlijnsoorten

Het plangebied kan onderdeel zijn van het leefgebied van de noordse woelmuis. De eilandjes in het plangebied vormen potentieel geschikt habitat. Zomerverblijfplaatsen van de soort bevinden zich in nattere delen van het leefgebied, maar wel buiten bereik van het water. De winterverblijfplaatsen bevinden zich meer in drogere delen van het plangebied.

De geplande werkzaamheden aan de oevers kunnen mogelijk effect hebben op zomerverblijfplaatsen van de noordse woelmuis. Indien in de kwetsbare periode voor het zomerhabitat wordt gewerkt (april – september) moeten werkzaamheden vanaf het water worden uitgevoerd.

Snoei- en kapwerkzaamheden op de eilandjes binnen het plangebied hebben mogelijk invloed op zomer- én winterverblijfplaatsen van de noordse woelmuis en moeten daarom buiten de kwetsbare periode voor zomerhabitat (april – september) en winterhabitat (november – maart) worden uitgevoerd. Snoei- en kapwerkzaamheden op de eilanden mogen daarom alleen in oktober worden uitgevoerd.

Als het niet mogelijk is om buiten de kwetsbare perioden te werken, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de noordse woelmuis.

Het plangebied bevat door de hoge recreatiedruk geen geschikte verblijfplaatsen voor de otter. Wel kunnen individuen incidenteel het plangebied doorkruisen of hier foerageren. Omdat otters nachtactief zijn en de werkzaamheden overdag uitgevoerd worden is verstoring of doding van dieren uitgesloten. Daarnaast zijn de werkzaamheden tijdelijk en verandert de functie van het plangebied niet. Eventueel aanwezig foerageergebied blijft daarom ook na de werkzaamheden aanwezig. Voor de otter zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

Nationaal beschermde soorten

Boommarter kan delen van het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de directe omgeving is echter veel alternatief geschikt gebied aanwezig, waardoor het plangebied geen essentieel leefgebied vormt voor boommarter. Doordat boommarters nachtactief zijn en de werkzaamheden overdag uitgevoerd worden is het uitgesloten dat incidenteel aanwezige dieren worden gedood. Voor de boommarter zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

Het plangebied kan onderdeel zijn van het leefgebied van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Net als bij de boommarter geldt dat in de directe omgeving voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, waardoor geen sprake is van essentieel leefgebied waar de werkzaamheden plaatsvinden. Wel kunnen binnen het plangebied tijdens de kwetsbare periode kraamplaatsen aanwezig zijn in holen op de droge delen van de oevers. Door de werkzaamheden kunnen aanwezige kraamplaatsen vernietigd worden en de aanwezige dieren worden gedood. Dit is een overtreding van het BAL artikel 11.54 lid 1 onder a en b. Om dit te voorkomen mogen grondwerkzaamheden aan de oevers niet tussen maart en augustus uitgevoerd worden.

Waterspitsmuis kan het plangebied als leefgebied gebruiken. Door de werkzaamheden kunnen aanwezige dieren worden gedood en wanneer de werkzaamheden in het voortplantingsseizoen van de waterspitsmuis plaatsvinden, kunnen kraamverblijfplaatsen worden vernietigd. Dit is een overtreding van het BAL artikel 11.54 lid 1 onder a en b. Om doding van dieren te voorkomen zijn maatregelen nodig. Werkzaamheden moeten rustig worden opgestart en in één richting worden uitgevoerd. Op die manier hebben aanwezige dieren de mogelijkheid te vluchten en worden zij niet in het nauw gedreven. Om het vernietigen van verblijfplaatsen te voorkomen mogen de grondwerkzaamheden aan de oevers niet tussen april en september worden uitgevoerd.

Algemene soorten

In en rondom het plangebied kunnen algemeen voorkomende en vrijgestelde zoogdiersoorten voorkomen: konijn, haas, bosmuis, veldmuis, rosse woelmuis, vos, ree en egel. Het plangebied kan dienen als foerageergebied voor dergelijke soorten. Verblijfplaatsen van veldmuis kunnen eventueel aanwezig zijn in de ruig begroeide oevers. Hoewel voor het verstoren van deze soorten geen vergunning nodig is, is wel altijd de zorgplicht van toepassing. Door de werkzaamheden rustig en in één richting uit te voeren en te zorgen dat aanwezige dieren altijd de mogelijkheid hebben om te vluchten wordt aan de zorgplicht voldaan.

5.2.2 Vleermuizen

Mogelijk vormt de watergang in het plangebied een essentiële vliegroute en/of essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Omdat vleermuizen nachtactief zijn en de werkzaamheden overdag uitgevoerd worden blijft het plangebied toegankelijk als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast verandert de functie van het plangebied niet na afloop van de werkzaamheden. Aanvullende maatregelen zijn daarom niet nodig.

5.2.3 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Rondom het plangebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig, groot genoeg om geschikt te zijn voor havik of buizerd. Werkzaamheden die veel geluid, trillingen of lichtuitstraling naar de omgeving veroorzaken kunnen jaarrond beschermde nesten in de nabije omgeving mogelijk verstoren. Dit is een overtreding van BAL artikel 11.37 lid 1 onder d. Om verstoring van jaarrond beschermde nesten te voorkomen, dienen werkzaamheden waarbij zware machines worden gebruikt buiten de broedperiode te worden uitgevoerd (februari t/m augustus).

Overige broedvogels

De periode waarin vogels tot broeden komen loopt over het algemeen van maart tot en met augustus. Het plangebied vormt geschikt broedhabitat voor veel verschillende vogels. Wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, bestaat de mogelijkheid dat nesten verstoord en vernietigd worden. Dit is een overtreding van het BAL artikel 11.37 lid 1 onder b. Om dit te voorkomen moeten de werkzaamheden op iedere locatie opgestart worden voor het broedseizoen. Op die manier worden vogels die zich toch in de buurt van de werkzaamheden vestigen niet door de werkzaamheden gestoord.

5.2.4 Vissen

Algemene soorten

Wanneer de werkzaamheden (deels) onder de waterlijn plaatsvinden kan dit leiden tot het doden van vissen. Hoewel aanwezigheid van beschermde vissoorten is uitgesloten, is de zorgplicht altijd van toepassing op alle diersoorten. Om doding te voorkomen dient eerst voor verstoring te worden gezorgd, bijvoorbeeld door met de bak van een kraan in het water heen en weer te bewegen. Aanwezige dieren zullen dan wegvluchten. Afgegraven grond van onder de waterlijn wordt telkens geïnspecteerd en eventueel aanwezige dieren moeten worden teruggebracht in het water. Daarnaast mogen werkzaamheden in het water niet uitgevoerd worden bij ijsgang.

5.2.5 Amfibieën en reptielen

Habitatrichtlijnsorten

Winter- en zomerverblijfplaatsen van de rugstreeppad kunnen in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn op zandige stukken en open grond. Deze elementen zijn rondom de oevers waar werkzaamheden worden uitgevoerd niet aanwezig. Voor de rugstreeppad zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

Nationaal beschermde soorten

Ringslang kan het plangebied gebruiken als leefgebied. Tijdens de werkzaamheden bestaat de mogelijkheid dat aanwezige dieren worden gedood. Dit is een overtreding van het BAL artikel 11.46 lid 1 onder a. Om dit te voorkomen moeten werkzaamheden rustig opgestart worden en in één richting uitgevoerd worden. Op deze manier hebben dieren de mogelijkheid om te vluchten. Op de eilandjes in het plangebied is de aanwezigheid van broeihopen niet uitgesloten. Aantasten van broeihopen is een overtreding van het BAL artikel 11.46 lid 1 onder d. Takkenstapels en/of hopen met organisch materiaal en begroeiing in de directe omgeving mogen niet worden verwijderd.

Algemene soorten

Naast de beschermde soorten kunnen in het plangebied ook algemene en vrijgestelde soorten amfibieën en reptielen voorkomen. Voor deze soorten geldt altijd de zorgplicht. Door de werkzaamheden rustig uit te voeren en te zorgen dat aanwezige dieren altijd de mogelijkheid hebben om te vluchten wordt aan de zorgplicht voldaan.

4.1.1. Ongewervelden

Amsterdamse beleidsoorten

Het bruin blauwtje komt mogelijk voor rondom de bermen langs paden in het park Gaasperzoom. Het plangebied zelf vormt geen onderdeel van het functioneel leefgebied, maar individuen kunnen het plangebied mogelijk doorkruisen. Door de beweeglijkheid van de soort is kans op doding tijdens de werkzaamheden zeer klein. Om dit uit te sluiten dient net als bij andere soortgroepen rustig te worden gewerkt. Voor het bruin blauwtje zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

6 Doelsoorten

De gemeente voert het herstel van de natuurvriendelijke oevers uit ten behoeve van beoogde doelsoorten. Voor Gaasperzoom gaat dit om wilde bijen, ringslang, grondgebonden zoogdieren zoals hermelijn en vleermuizen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het voorkomen van de doelsoorten en de kansen die er zijn om het leefgebied van de doelsoorten te verbeteren.

6.1 Kansen voor doelsoorten

6.1.1 Wilde bijen

Rondom het plangebied is alleen een melding gedaan van de grasbij. In de omgeving, met name ten noorden van het plangebied, zijn ook enkele individuen van rosse metselbij en witbaardzandbij waargenomen.

Nestgelegenheid

Het grootste deel van de wilde bijen in Nederland nestelt onder de grond, zo ook de witbaardzandbij. Om meer nestgelegenheid aan wilde bijen te bieden kan op verschillende plekken een stuk van de grond kaal gehouden worden, zodat bijen hier kunnen nestelen.

Andere soorten maken hun nest bijvoorbeeld in holle plantenstengels. Het is daarom belangrijk om plantenstengels en ander dood materiaal zoveel mogelijk te laten staan. Ook een insectenhotel kan aanvullende nestgelegenheid bieden voor verschillende soorten, zoals de rosse metselbij. Een goede locatie hiervoor is op kniehoogte op een zonnige plek, beschermt tegen regen en wind.

Voedsel

De voedselbeschikbaarheid van wilde bijen kan worden vergroot door de aanwezigheid van inheemse, wisselend bloeiende planten te vergroten. Het is daarbij belangrijk om te kiezen voor biologische zaden zonder chemische bestrijdingsmiddelen.

Bij voorkeur wordt gekozen voor een verscheidenheid aan inheemse bloeiende planten, omdat hier ook verschillende soorten wilde bijen op af komen. Voor de wilde bijen die al in de omgeving zijn aangetroffen zijn onder andere de volgende soorten geschikt als voedselbron: bloeiende bomen (zoals wilgen), paardenbloem, klein jacobskruiskruid, boerenwormkruid, longkruid, aalbes en kruisbes.

6.1.2 Ringslang

Van ringslang zijn verschillende meldingen gedaan op enige afstand van het plangebied: in de buurt van Gaasperplas en bij de Gein. De ringslang komt voor waar water en ruigte aanwezig is. Binnen het plangebied zijn deze elementen ook aangetroffen. Het is daarnaast ook mogelijk dat broeihopen aanwezig zijn op de eilandjes.

Aanleg broeihopen

Ringslangen leggen eieren in broeihopen. Dit zijn hopen van compost, mest en/of bladeren. Broeihopen aanleggen is voor de ringslang een effectieve maatregel, waar ook andere soorten van kunnen profiteren.

Broeihopen hebben minimumafmetingen van 1,5 bij 3 meter en 1,2 meter hoog, maar grotere hopen worden vaker gebruikt dan kleinere. Vooral hopen met bladeren en takken zijn effectief en daarnaast compost en ruwe paardenmest. Materiaal van binnen het gebied wordt bij voorkeur gebruikt om een broeihoop aan te leggen. Broeihopen moeten binnen 4 meter van open water worden aangelegd, op een rustige plek, bijvoorbeeld op één van de eilandjes. Daarnaast moeten broeihopen minimaal half in de zon liggen.

Broeihopen moeten regelmatig opnieuw worden aangelegd, omdat het materiaal binnen één tot enkele jaren verteerd is, waardoor de broei minder wordt. Ringslangen leggen hun eieren voor langere tijd op dezelfde plek, dus de broeihoop kan het beste op één plek gehandhaafd worden.

6.1.3 Grondgebonden zoogdieren

In de directe omgeving van het plangebied, binnen de Gaasperzoom, zijn enkele waarnemingen gedaan van boommarter, bosmuis, egel, haas, veldmuis en vos. Daarnaast blijkt uit de bronnenstudie (4.2.2) dat het plangebied en directe omgeving mogelijk gebruikt kan worden door kleine marterachtigen, waterspitsmuis en konijn, ree, rosse woelmuis en noordse woelmuis. Met name op de eilandjes kan mogelijk de noordse woelmuis voorkomen.

Verbeteren leefgebied

Het leefgebied voor grondgebonden zoogdieren rondom oevers van watergangen kan worden verbeterd door voldoende dekking te bieden. Ruige oevers kunnen worden gerealiseerd door extra aan te planten, bijvoorbeeld met soorten als gelderse roos of grauwe wilg. Ook kunnen aanpassingen worden gemaakt in het beheer, bijvoorbeeld door maximaal een keer per jaar te beheren, buiten de kwetsbare periodes van kleine marterachtigen. Gefaseerd maaien is ook een manier om te zorgen dat er altijd voldoende dekking is.

Ook rondom de watergangen kan dekking worden gecreëerd door extra aan te planten. Daarnaast kan bij snoeiwerkzaamheden rekening worden gehouden met het behoud van voldoende beschutting. Door organisch materiaal en snoeiafval zoveel mogelijk te laten liggen ontstaan daarnaast rommelhoekjes waar grondgebonden zoogdieren in kunnen schuilen.

Specifiek voor de noordse woelmuis kan het leefgebied op de eilandjes worden verbeterd door struweel en houtige gewassen te verwijderen en het riet eens per 2 à 3 jaar te maaien. Idealiter worden meerdere eilandjes bij elkaar in de buurt geschikt gemaakt voor de noordse woelmuis.

6.1.4 Vleermuizen

Zoals te zien in figuur 4.1 loopt direct langs het plangebied een fietstraject van de gemeente Amsterdam waar periodiek vleermuizen geteld worden. Hier zijn sinds 2019 de volgende soorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis.

Binnen het plangebied gebruiken vleermuizen het lijnvormige element van de watergang mogelijk als onderdeel van vliegroutes en/of foerageergebied. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aanwezig.

Verblijfplaatsen

In en rondom het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Mogelijk zijn deze wel aanwezig in grotere bomen in de omgeving van het plangebied.

Om vleermuizen rondom het plangebied extra verblijfplaatsen te bieden, kunnen nestkasten worden opgehangen in bomen in de omgeving. Ook een vleermuistil kan verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen in de omgeving.

Foerageergebied

Vleermuizen gebruiken de omgeving rondom het plangebied en mogelijk het plangebied zelf om zich te verplaatsen en te foerageren. Ze jagen daarbij met name op insecten. Door het aantal bloeiende planten te vergroten, kan de hoeveelheid insecten en daarmee het voedselaanbod voor vleermuizen ook toenemen. Sleutelbloem, koninginnekruid en duizendknoop zijn enkele voorbeelden van geschikte planten.

Ook de aanwezigheid van hopen takken en bladeren kan het insectenaanbod vergroten. De aanleg van broeihopen voor de ringslang kan daarmee ook een positief effect hebben op het voedselaanbod voor vleermuizen.

7 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn de conclusie en het advies opgenomen. Er is aangegeven of sprake kan zijn van een overtreding van de verboden van de Omgevingswet, er voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om overtreding te voorkomen, of dat aanvullend onderzoek en/of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien een omgevingsvergunning noodzakelijk is, is dit aangegeven.

7.1 Gebiedsbescherming

Door de voorgenoemde ontwikkeling binnen het plangebied treden geen directe negatieve effecten op met betrekking tot de gebiedsbescherming in het kader van de Omgevingswet. Echter kunnen wel negatieve effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie in nabijgelegen Natura-2000 gebieden. Hiervoor dient een Aerius-berekening uitgevoerd te worden. Op overige beschermde gebieden binnen regionaal natuurbeleid treden door de voorgenoemde werkzaamheden geen negatieve effecten op.

7.2 Soortbescherming

De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van vaatplanten, vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten, overige broedvogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelde diersoorten. Indien werkzaamheden aan de oevers van eilandjes in de periode april t/m september worden uitgevoerd en/of snoei- en kapwerkzaamheden op eilandjes in oktober worden uitgevoerd, moet eerst nader onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van de noordse woelmuis.

Met in achtneming van de hieronder opgenomen maatregelen (zie tabel 7.1), kunnen de werkzaamheden in overeenstemming met de Omgevingswet plaatsvinden. Conform een goedgekeurde gedragscode dient de werkwijze beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol.

Tabel 7.1 Overzichtstabel met verschillende conclusies en mitigerende maatregelen per soortgroep.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Vervolgonderzoek noodzakelijk	Vergunning nodig	Voorzorgsmaatregelen en mitigerende maatregelen
Noordse woelmuis	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden aan oevers van eilandjes niet uitvoeren in de periode april t/m september. • Snoei- en kapwerkzaamheden op eilandjes enkel uitvoeren in oktober. • Indien dit niet mogelijk is, moet nader onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van de noordse woelmuis.
Kleine marterachtigen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij grond geroerd wordt niet uitvoeren tussen maart en augustus.
Waterspitsmuis	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij grond geroerd wordt niet uitvoeren tussen april en september.
Vleermuizen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • In de actieve periode werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden waarbij zware machines worden gebruikt uitvoeren buiten het broedseizoen (februari – augustus).
Broedvogels	Mogelijk	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werk starten voorafgaand aan het broedseizoen.
Vissen	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Om doding te voorkomen dient eerst voor verstoring te worden gezorgd, bijvoorbeeld door met

				<p>de bak van een kraan in het water heen en weer te bewegen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afgegraven grond van onder de waterlijn wordt telkens geïnspecteerd en eventueel aanwezige dieren moeten worden teruggebracht in het water. • Werkzaamheden in het water mogen niet worden uitgevoerd bij ijsgang.
Ringslang	Nee, mits voorzorgsmaatregelen worden toegepast	Nee	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Rustig in één richting werken. • Takkenstapels en hopen organisch materiaal niet verwijderen.
Algemene zorgplicht	Mogelijk	Nee	Nee	<p>Voldoen aan de zorgplicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van een ecologisch werkprotocol. • Bij start van werkzaamheden voorzichtig en in een richting werken • Bij het aantreffen van een exemplaar deze de gelegenheid te geven om te vluchten.

7.3 Projectgerichte kansen

Om (potentieel) aanwezige soortgroepen in het plangebied meer kans te geven zich te ontwikkelen, worden onderstaande aanvullende maatregelen aanbevolen.

- **Wilde bijen:** Realiseren van nestgelegenheid door stukken grond kaal te houden en insectenhôtels te plaatsen en vergroten van het voedselaanbod door een verscheidenheid aan inheemse, wisselend bloeiende planten toe te voegen.
- **Ringslang:** Aanleggen van broeihopen.
- **Grondgebonden zoogdieren:** Verbeteren van het leefgebied door het realiseren van beschutting en door eilandjes meer in te richten voor de noordse woelmuis.
- **Vleermuizen:** Realiseren van verblijfplaatsen door nestkasten te plaatsen en vergroten van het voedselaanbod (insecten) door het aantal bloeiende planten te vergroten en door takken en bladeren te laten liggen.

8 Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Utrecht 2011.
- Duurzaam Amsterdam, Agenda voor duurzame energie, schone lucht, een circulaire economie en een klimaatbestendige stad. Vastgesteld door de Gemeenteraad van Amsterdam op 11 maart 2015.
- Gemeente Amsterdam (2012). Ecologische visie, ecologie, biodiversiteit en groene verbindingen in Amsterdam, versie 20 april 2012.
- Gemeente Amsterdam (2022). Amsterdamse gedragscode flora & fauna - Aanvullende voorwaarden op de Gedragscode soortbescherming voor gemeenten. Definitief, Versie 1, 6 april 2022.
- NDFF. (2022). <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>. Geraadpleegd op 10 januari 2024.
- NDFF Verspreidingsatlas <https://www.verspreidingsatlas.nl> Geraadpleegd op 10 januari 2024.
- <https://maps.amsterdam.nl/> (bomen, vleermuizen, muurplanten, broedvogels, groenstructuren, exoten)

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Beleidsuitgangspunten

De ingreep dient getoetst te worden aan landelijke en provinciale regelgeving:

- Omgevingswet, onderdeel soortenbescherming en gebiedsbescherming (Natura 2000);
- Natuur Netwerk Nederland (NNN, voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS));
- Meest actuele Rode Lijsten;
- Meest actuele Unielijst Invasieve exoten;
- Stadswerk gedragscode soortbescherming voor gemeenten, 2021;

De ingreep dient getoetst te worden aan gemeentelijk beleid:

- Structuurvisie 2040/ Hoofdgroenstructuur (2011);
- Ecologische Visie/ Ecologische Structuur en knelpunten (2012);
- Risicosoorten;
- Amsterdamse gedragscode flora & fauna, 2022.

De informatie betreffende de ligging van beschermde gebieden in Amsterdam is afkomstig van de website maps.amsterdam.nl/ecopassages. Soortinformatie is geraadpleegd via de themakaarten op maps.amsterdam.nl, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) én eventueel relevante literatuur. Relevante waarnemingen tijdens veldwerk van beschermde soorten én risicosoorten worden binnen een maand na definitieve oplevering gearchiveerd in het Amsterdamse account van de NDFF. De beschermde gebieden betreffen: Natura 2000, Natuurnetwerk NL (NNN, de voormalige ecologische hoofdstructuur), Ecologische structuur en Hoofdgroenstructuur.

Bijlage 3: Werkwijze

Onderzoeksmethode

Het onderzoek in het kader van de Omgevingswet en natuurbeleid is in de vorm van een quickscan uitgevoerd conform eerdergenoemde beleidsuitgangspunten.

De quickscan bestaat uit een bronnenonderzoek in combinatie met een eenmalig veldbezoek. Aangrenzende gebouwen, bomen, en het maaiveld zijn beoordeeld op de aanwezigheid van (potentieel) (beschermd) natuurwaarden, Rode Lijstsoorten en risicosoorten. In de beoordeling gebiedsbescherming is tevens de mate van externe werking op stikstofdepositie-gevoelige natuurtypen meegenomen. De waarnemingen en analyse in de quickscan worden ondersteund door heldere foto's. In het format quickscan natuur is opgenomen welke informatie vermeld en onderzocht dient te worden. Aanvullend hierop is ook getoetst op invasieve exoten, zoals opgenomen in de Europese Unielijst Invasieve exoten, en op Aziatische duizendknopen.

Bronnenstudie

Voor het bronnen- en literatuuronderzoek worden voorafgaand aan het veldbezoek gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In de NDFF is rondom het plangebied een polygoon ingetekend. De polygoon is ruimer ingetekend dan het plangebied, namelijk in een straal van ca. 1 km rondom het plangebied. Binnen dit polygoon zijn alle verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd van de afgelopen vijf jaar. Door de polygoon ruimer in te tekenen wordt de dataset vergroot. Hierdoor worden ook soorten die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar hierin niet zijn waargenomen, meegenomen in het onderzoek. Eveneens zijn binnen de polygoon de waarnemingen van Rode lijst-soorten en invasieve exoten opgevraagd.

Op basis van deze beschikbare gegevens wordt een eerste inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Verder is in de map viewer van gemeente Amsterdam (maps.amsterdam.nl/) aanvullend gekeken naar het voorkomen van broedvogels met beschermde nesten (maps.amsterdam.nl/vogels), het voorkomen van muurplanten (<https://maps.amsterdam.nl/muurplanten>) en vleermuizen (maps.amsterdam.nl/vleermuizen) ter hoogte van het plangebied.

Verder is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden en het planologisch beschermde Natuur Netwerk Nederland (NNN). Ook is gekeken of Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam binnen het plangebied ligt.

Biotoptoets

De biotoptoets bestaat uit het uitvoeren van een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Op het moment dat het veldbezoek wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratierouten aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld.

Effectenbeoordeling

Op basis van de uitkomsten van het bronnen- en veldonderzoek is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben op beschermde soorten. Indien sprake is van een conflictsituatie tussen de aanwezigheid van beschermde soorten en de geplande ruimtelijke ingreep, is in onderhavige rapportage aangegeven welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. Indien negatieve effecten door het nemen van voorzorgsmaatregelen niet te voorkomen of uit te sluiten zijn, is aangegeven of vervolgonderzoek, mitigerende maatregelen en/of een vergunningsaanvraag noodzakelijk is.